

Kabul Tarihi: 25/12/2019

Yayınlanma Tarihi: 31/12/2019

Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Giresun İli Örneği)*

Coşkun Güngör¹, İbrahim Gül²

Öz

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerini incelemektir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Giresun Eğitim Fakültesi 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören 400 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma evreninden basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle 144 öğrenci örneklem olarak alınmıştır. Araştırmanın verilerinin toplanmasında Saban, Korkmaz ve Akbaşlı'nın (2004) geliştirmiş olduğu "Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde SPSS 20 istatistik programından yararlanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde parametrik ve non-parametrik testlerden yararlanılmıştır. Anlamlılık düzeyi olarak .05 kabul edilmiştir. Araştırma elde edilen bulgularda, öğretmen adaylarının mesleki kaygı seviyelerinin orta düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Adayların ben merkezli kaygıları, görev ve öğrenci merkezli kaygılara göre daha yüksektir. Adayların mesleki kaygı düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermezken yaş, sınıf seviyesi ve branş değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayı, mesleki kaygı, eğitim fakültesi

An Investigation of Pre-service Teacher Anxiety Levels in Terms of Various Variables (The Case of Giresun Province)

Abstract

The aim of this study is to investigate the levels of professional anxiety of pre-service teachers. The screening model was used in the research. The population of the study consists of 400 students in the 3rd and 4th grade of Giresun Faculty of Education. 144 students were taken from the research universe by simple random sampling method. In order to collect the data of the study, "Teacher Anxiety Scale" developed by Saban, Korkmaz and Akbaşlı (2004) was used. SPSS 20 statistical program was used to analyze the data. Parametric and non-parametric tests were used to analyze the data. .05 was accepted as the level of significance. According to the findings of the research, it was understood that the pre-service

* Bu çalışma 10-13 Mayıs 2018'te Sivas'ta düzenlenen 13. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Öğretmen, Milli Eğitim Müdürlüğü, coskungunor1988@gmail.com

² Doç. Dr. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, igul@omu.edu.tr

teachers' occupational anxiety levels were moderate. Candidates' self-centered concerns were higher than task and student-centered concerns. While the levels of occupational anxiety of the candidates did not show a significant difference according to the gender variable, it was found that there were significant differences according to age, class level and branch variables.

Keywords: Pre-service teachers, occupational anxiety, faculty of education

1. Giriş

Günümüzde, insanlar okul, iş, toplum ve şehir yaşamında karşılıklı ilişkiler içinde günlük hayatlarını devam ettirmektedirler. İnsanlar şu ya da bu şekilde yaşamlarını sürdürürlerken stres ve kaygı yaşayabilmektedirler. Sarason (1975)'a göre kaygı, bireyin bir ortamda veya belli bir durum karşısında, kendisini yetersiz görmesinden kaynaklanır (akt. Erkan, 2009: 395). İnsanlar kaygılarını endişe, üzüntü, korku, karamsarlık, umutsuzluk gibi duygular ifade ederler. Korku ise, bir tehlike düşüncesine karşı duyulan kaygı ve üzüntü hali (TDK, 2019) olup kaygıdan farklılık gösterir.

Kaygı, insanın en temel duygularından biri olup, bireyde doğuştan var olan duyguların tehlike anında ortaya çıkardığı tepkiler ve tedirginlik halidir (Calvin, 1999; Horney, 2007; Spielberger ve Reheiser, 2009). Değişimin ve gelişmelerin hızlı olması, kişilerde tedirginlik ve yetersizlik hissiyatı oluşturabilmektedir. Bu durum kaygının giderek artmasına sebep olmaktadır. Kaygının sürekli artması ise, kişilerde gelecekle ilgili belirsizliğe ve kararsızlığa yol açmaktadır (Çakmak ve Hevedanlı, 2005). Kaygı farklı görünümde ortaya çıkabilir. Heyecan, fobi, stres reaksiyonları da kaygının farklı görünümüne örnek olabilirler (Atkinson, Smith ve Bem, 2006; Cüceloğlu, 2006; Dağ, 1999).

Toplumsal yapının tüm sistemlerine birey yetiştiren ve eğitim örgütlerinin temel yapı taşı oluşturan insanlardan birisi hiç şüphesiz öğretmenlerdir. Öğretmenlerin üzerine düşen sorumlulukları yerine getirebilmesi, beklentilerini karşılayabilmeleri ve mesleğini icra edebilmeleri, onların mesleki kaygılardan arınmalarına bağlıdır (Taşgın, 2006). Öğretmen adaylarının kendi yeterliklerine olan inançlarının güçlendirilmesi ve çevresel koşullarının iyileştirilmesi elbette kaygılarının azalmasına fayda sağlar (Ralph, 2004). Öğretmen adayları okullarına özel alan bilgisi yanında meslek bilgili dersleri verilmektedir. Ancak bunun yanında, öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının belirlenmesi ve çözüm yolları da önerilmesi gerekmektedir (Dursun ve Karagün, 2012; Semerci ve Semerci, 2004). Öğretmen adaylarının mesleki kaygıları; ben merkezli kaygılar, görev merkezli kaygılar ve öğrenci merkezli kaygılar olmak üzere üç başlıkta ele alınabilir (Fuller, 1969).

Ben merkezli kaygıların merkezinde, bireyin kendisi vardır. Mesleğin gereklerini yerine getirememeye endişesi mevcuttur. Görev merkezli kaygılar, öğretmen adayının öğretim görevini hakkıyla yerine getirme çabasına yöneliktir. Öğrenci merkezli kaygıların odak noktasını öğrenciler oluşturur (Taşgın, 2006: 680). Bu kaygıları taşıyan öğretmen adayı, bu mesleği sürekli yapabilir miyim, mesleğimi yürütürken bana kim yardımcı olabilir, öğrencilerin seviyesine inebilmek için neler yapmalıyım gibi sorulara cevap bulmaya çalışır.

Öğretmen adaylarının mesleki kaygılarına yönelik bazı çalışmalara rastlanmaktadır. Bunlardan bazıları: Bozdam (2008); Türkdöğün (2014); Cabı ve Yalçınalp (2009); Yıldırım (2011); Doğan

ve Çoban (2009); Dilmaç (2010); Ünalı ve Alaz (2008); Köse (2006); Dursun ve Karagün (2012); Develi (2006) ve Çelik (2017)'in çalışmalarıdır. Öğretmen adaylarının mesleki kaygılarına yönelik yabancı ülkelerde yapılmış araştırmalar da bulunmaktadır. Ghaith ve Shaaban (2009); Goh ve Matthews (2011)'in araştırmaları bunlardan yalnızca bir kaçıdır. Araştırmaların farklı evrenler kullanılarak tekrar edilmesi daha önceki bulguların güçlenmesine ve çürütülmesine önemli derecede katkı sağlamaktadır.

Nitelikli nesillerin yetişmesi için etkili eğitim-öğretim yapılması gerekli olduğu gibi, böyle bir eğitim-öğretim için de kaygıdan uzak öğretmenlere ihtiyaç duyulmaktadır. Öğretmen adayının mesleki kaygısı yüksekse, mesleğinden uzaklaşacak veya mesleğine ilgi duymayacaktır. Böyle bir durum onların yetiştireceği öğrencileri de olumsuz etkileyecektir. Bu nedenle araştırmada, eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki kaygı düzeyleri belirli değişkenler açısından ele alınarak incelenmiştir. Araştırma sonuçlarının, eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerinin azaltılmasıyla ilgili çalışmalara fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin ortaya çıkarmak amacıyla, araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının mesleki kaygıları ne düzeydedir?
2. Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri;
 - Cinsiyet
 - Yaş
 - Sınıf seviyesi
 - Branş değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerini belirlemeye yönelik gerçekleştirilen bu araştırma, tarama modellerinden biri olan genel tarama modeliyle yürütülmüştür. Genel tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2012: 79).

2.2. Evren-Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı Giresun Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nde 3. ve 4. sınıfta öğrenim görmekte olan 400 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme, olasılığa dayalı örnekleme türü olan basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 144 öğretmen adaydır. Araştırma grubunun demografik bilgileri Tablo 1'de gösterilmektedir:

Tablo 1. Araştırma Grubunun Demografik Bilgileri

	Değişken	N (144)	%
Cinsiyet	Erkek	92	64
	Kadın	52	36
Yaş	17-20 Yaş	43	30
	21-24 Yaş	85	59
	25 Yaş ve Üzeri	16	11
Sınıf	3. sınıf	79	55
	4. sınıf	65	45
Branş	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	36	25
	Okul Öncesi Öğretmenliği	20	14
	PDR	49	34
	Sınıf Öğretmenliği	19	13
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	20	14

Tablo 1'deki verilere göre, öğrencilerin 92'sinin (%64) erkek, 52'sinin (%36) kadın olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin çoğunluğunun (%59) 21-24 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Öğrencilerin çoğunluğu (%55) 3. sınıfa devam etmekte ve branş itibariyle öğrencilerin çoğunluğunu (%34.0) Rehberlik ve Psikolojik Danışma bölümü öğrencileri oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada, öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla Saban, Korkmaz ve Akbaşı (2004) tarafından, Borich (1996)' den uyarlanan "Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek, 45 maddeden oluşmakta olup beşli likert tipinde hazırlanmıştır. Ölçekte "Kaygılanmıyorum (1)", "çok az kaygılanıyorum (2)", "kısmen kaygılanıyorum (3)", "oldukça kaygılanıyorum (4)", "çok kaygılanıyorum (5)" seçenekleri yer almaktadır. Ölçekte her alt ölçek 15 maddeden oluşmakta olup her alt ölçekten alınacak en düşük puan 15, en yüksek puan 75'tir. Puanların yüksekliği mesleki kaygının yüksek olduğu anlamına gelmektedir.

Araştırmada ölçek kullanılmadan önce yeniden güvenirlik çalışması yapılmış ve Cronbach's Alpha katsayıları; "Ben Merkezli Kaygılar" alt boyutunda .91, "Görev Merkezli Kaygılar" alt boyutunda .85 ve "Öğrenci Merkezli Kaygılar" alt boyutunda .93 olarak hesaplanmıştır. Ölçme aracının güvenilir olduğuna karar verilmiştir. Ölçeğin yapı geçerlik çalışması daha önce yapılmış olduğundan tekrarına gerek görülmemiştir.

2.4. Veri Toplama Süreci

Araştırmada kullanılan ölçek, öğretmen adaylarına bizzat araştırmacı tarafından dağıtılmıştır. Veri toplama süreci gönüllülük esasına dayanılarak yürütülmüş olup öğretmen adayları çalışmanın amacıyla ilgili olarak aydınlatılmıştır. Hiçbir maddenin boş bırakılmaması gerektiği belirtilmiştir. Öğretmen adaylarına dağıtılan toplam 160 ölçekten, eksiksiz doldurulan 144 tanesi değerlendirilmeye alınmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmada veriler SPSS 20 programı ile analiz edilmiştir. Önce verilerin normal dağılıp dağılmadığına bakılmıştır. Bunun için Kolmogorow-Smirnow ve Shapiro-Wilk normallik testleri yapılmıştır. Normal dağılım gösteren verilerin analizinde parametrik teslerden aritmetik ortalama, standart sapma, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır. Normal dağılım gösteren grupların çoklu karşılaştırılmasında, “eşit örneklem sayısı” ilkesi gerektirmeyen Berferroni testi yapılmıştır (Miller, 1969; Akt. Kayri, 2009: 54). Normal dağılım göstermeyen verilerin analizinde Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis H testleri kullanılmıştır. Grupların karşılaştırılmasında anlamlılık düzeyi olarak .05 seçilmiştir.

3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, çalışmanın amacında yer alan öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının ben merkezli, görev merkezli ve öğrenci merkezli alt boyutlarında hangi seviyede olduğu ortaya konulacaktır. Buna dayalı olarak mesleki kaygı alt boyutlarının demografik değişkenlere (cinsiyet, yaş, sınıf seviyesi ve branş) göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği de incelenmiştir.

3.1. Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeyleri

Öğretmen adaylarının mesleki kaygılarını ortaya koymak amacıyla mesleki kaygı alt boyutlarına göre (ben merkezli, görev merkezli, öğrenci merkezli) tanılayıcı istatistik değerleri Tablo 2’de verilmiştir:

Tablo 2. Araştırma Grubunun Mesleki Kaygı Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puanlarının Tanımlayıcı İstatistik Değerleri

Değişken (N=144)	\bar{X}	Ss
Ben Merkezli Kaygılar	39.99	11.45
Görev Merkezli Kaygılar	38.65	8.63
Öğrenci Merkezli Kaygılar	39.38	10.43

Tablo 2’de öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri incelendiğinde, ben merkezli kaygılarının ($\bar{X}= 39.99$) en yüksek olduğu, görev merkezli kaygılarının ($\bar{X}= 38.65$) ise son sırada yer aldığı görülmektedir. Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin “orta seviyede” olduğu anlaşılmaktadır. Bulgulara göre, adayların öncelikle bu mesleğin kişiliklerine uygun olup olmadığı yönündeki kaygıları yüksektir. Öğretmen adaylarının ikinci derecede kaygı duyduğu konu ise öğrencilerin seviyesine inememe kaygısıdır. Öğretmen adayları henüz atanmadıklarından görev mesleki kaygıları son sırada yer almaktadır.

3.2. Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygılarının Bazı Değişkenlere Göre Karşılaştırılması

Öğretmen adaylarının kaygı düzeylerinin cinsiyet, yaş, sınıf seviyesi ve branş değişkenlerine göre karşılaştırılması yapılmıştır.

3.2.1. Cinsiyet

Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre mesleki kaygı düzeylerinin karşılaştırılması Tablo 3’te verilmiştir:

Tablo 3. Araştırma Grubunun Ben Merkezli ve Görev Merkezli Kaygılar Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Değişken	N	\bar{X}	S.s	t	p
Ben Merkezli Kaygılar	Erkek	92	40.79	10,20	1.127	0.262
	Kadın	52	38.56	13,35		
Görev Merkezli Kaygılar	Erkek	92	39.66	8,62	1.899	0.060
	Kadın	52	36.84	8,42		

p>.05

Tablo 3'e bakıldığında "Ben Merkezli Kaygılar" boyutunda, erkek katılımcıların ortalaması (\bar{X} = 40.79) kadın katılımcıların ortalamasına (\bar{X} = 38.56) göre daha yüksektir. Ancak cinsiyet değişkenine göre, "Ben Merkezli Kaygılar" boyutunda kadın ve erkek öğretmen adayları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (t= 1.127, p= 0.262).

"Görev Merkezli Kaygılar" boyutunda erkek katılımcıların ortalaması (\bar{X} = 39.66) kadın katılımcıların ortalamasına (\bar{X} = 36.84) göre daha yüksektir. Ancak cinsiyet değişkenine göre, "Görev Merkezli Kaygılar" boyutunda kadın ve erkek öğretmen adayları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir (t= 1.899, p= 0.060).

Öğretmen adaylarının öğrenci merkezli kaygılar boyutuna ilişkin veriler normal dağılım göstermediği için non-parametrik testler kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının "Öğrenci Merkezli Kaygılar" alt boyutu puanlarının cinsiyet değişkenine göre Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir:

Tablo 4. Araştırma Grubunun Öğrenci Merkezli Kaygılar Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Değişken	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Öğrenci Merkezli Kaygılar	Erkek	92	76,21	7011,00	2051,00	,156
	Kadın	52	65,94	3429,00		

p>.05

Tablo 4'e bakıldığında, "Öğrenci Merkezli Kaygılar" boyutunda, erkek ve kadın öğretmenlerin görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir (U=2051,00, p>.05).

3.2.2. Yaş

Öğretmen adaylarının yaş değişkenine göre, mesleki kaygı düzeylerinin karşılaştırılması Tablo 5'te verilmiştir:

Tablo 5. Araştırma Grubunun Ben Merkezli ve Öğrenci Merkezli Kaygılar Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Alt Boyut	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
Ben Merkezli Kaygılar	Gruplararası	2311.712	2	1155.856.962	9.920	.000*
	Gruplarıçi	16428.260	141	116.512		
	Toplam	18739.972	143			
Öğrenci Merkezli Kaygılar	Gruplararası	520.085	2	260.042	2.435	.091
	Gruplarıçi	15057.665	141	106.792		
	Toplam	15577.750	143			

P<.05

Tablo 5'te öğretmen adaylarının yaş gruplarına göre, öğretmen adaylarının yaş gruplarına göre mesleki kaygı ölçeği "Öğrenci Merkezli Kaygılar" alt boyutunda gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır (F= 2.435, p= 0.091). Mesleki kaygı ölçeği "Ben Merkezli Kaygılar" alt boyutunda, gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır (F= 9.920, p= 0.000). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla Bonferroni düzeltmeli ikili karşılaştırmalar sonuçları Tablo 6'da verilmiştir:

Tablo 6. Araştırma Grubunun Ben Merkezli Kaygılar Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Bonferroni Testi Sonuçları

Değişken Brans	N	\bar{X}	F	p	Fark
17-20 yaş (1)	43	33,87	9,920	0.000*	1-3
21-24 yaş (2)	85	38,67			
25 yaş üzeri (3)	16	51,31			

P<.05

Tablo 6'da Bonferroni düzeltmeli ikili karşılaştırmalarda, 25 yaş ve üzeri olan öğretmen adaylarının ben merkezli kaygılarının (\bar{X} = 51.31), 17-20 yaş (\bar{X} = 38.37) ve 21-24 yaş (\bar{X} = 38.67) grubundakilerden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının "Görev Merkezli Kaygılar" boyutuna ilişkin veriler normal dağılım göstermediği için non-parametrik testler kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının "Görev Merkezli Kaygılar" alt boyutu puanlarının cinsiyet değişkenine göre Kruskal-Wallis H Testi sonuçları Tablo 7'de verilmiştir:

Tablo 7. Araştırma Grubunun Görev Merkezli Kaygılar Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Alt Boyut	Yaş	N	Sıra Ort.	χ^2	Sd	p
Görev Merkezli Kaygılar	17-20 yaş	43	54,63	11,411	2	.003*
	21-24 yaş	85	69,49			
	25 yaş üzeri	16	98,00			

P<.05

Tablo 7'de öğretmen adaylarının yaş gruplarına göre, mesleki kaygı ölçeği görev merkezli kaygılar alt boyutunda, gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (χ^2 = 11.411,

p= 0.003). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonucu aşağıda Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Araştırma Grubunun Görev Merkezli Kaygılar Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Değişken	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Görev Merkezli Kaygılar	17-20 yaş (1)	43	25,49	1096,00	150,00	,001*
	25 yaş üzeri (3)	16	42,13	674,00		

P<.05

Tablo 8’de öğretmen adaylarının görüşlerine bakıldığında, 25 yaş üzeri öğretmen adayları ile 17-25 yaş arasındaki öğretmenlerin görev merkezli kaygılarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir (U=150,00, p<,05).

3.2.3. Sınıf

Öğretmen adaylarının sınıf değişkenine göre mesleki kaygı düzeylerinin karşılaştırılması Tablo 9’da verilmiştir:

Tablo 9. Araştırma Grubunun Mesleki Kaygı Alt Boyutlarının Sınıf Seviyesi Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Değişken	N	\bar{X}	S.s	t	P
Ben Merkezli Kaygılar	3. sınıf	79	35.36	8,90	-5.944	0.000*
	4. sınıf	65	45.60	11,74		
Görev Merkezli Kaygılar	3. sınıf	79	36.92	8,41,	-2.697	0.008*
	4. sınıf	65	40.73	8,48		
Öğrenci Merkezli Kaygılar	3. sınıf	79	37.10	11,32	-3.043	0.003*
	4. sınıf	65	42.13	8,46		

p<.05

Tablo 9’da öğretmen adaylarının sınıf değişkenine göre, mesleki kaygılarının “Ben Merkezli Kaygılar” alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu (t= 5.944, p= 0.000) ve 4. sınıf öğrencilerinin kaygılarının (\bar{X} = 45.60), 3. sınıf öğrencilerine göre (\bar{X} = 35.37) daha yüksek olduğu görülmektedir.

“Görev Merkezli Kaygılar” alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu (t= 2.697, p= 0.008) ve 4. sınıf öğrencilerinin kaygılarının (\bar{X} = 40.74), 3. sınıf öğrencilerine (\bar{X} = 36.92) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

“Öğrenci Merkezli Kaygılar” alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu (t= 3.043, p= 0.003) ve 4. sınıf öğrencilerinin kaygılarının (\bar{X} = 42.14), 3. sınıf öğrencilerine göre (\bar{X} = 37.10) daha yüksek olduğu görülmektedir.

3.2.4. Branş

Öğretmen adaylarının branş değişkenine göre, “Ben Merkezli Kaygılar” ve “Öğrenci Merkezli Kaygılar” düzeylerinin karşılaştırılması Tablo 10’da verilmiştir:

Tablo 10. Araştırma Grubunun Ben Merkezli ve Öğrenci Merkezli Kaygılar Alt Boyutu Puanlarının Branş Değişkenine Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Alt Boyut	Yaş	N	Sıra Ort.	χ^2	Sd	P
Ben Merkezli Kaygılar	İlköğretim Matematik	36	80,79	20,410	4	.000*
	Okul Öncesi	20	66,95			
	PDR	49	56,22			
	Sınıf Öğretmenliği	19	71,84			
	Sosyal Bilgiler	20	103,63			
Öğrenci Merkezli Kaygılar	İlköğretim Matematik	36	79,49	16,634	4	.002*
	Okul Öncesi	20	62,10			
	PDR	49	57,14			
	Sınıf Öğretmenliği	19	88,87			
	Sosyal Bilgiler	20	94,30			

P<.05

Tablo 10’da öğretmen adaylarının “Ben Merkezli Kaygılar” ve “Öğrenci Merkezli Kaygılar” alt boyutlarında branş değişkenine göre, gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($\chi^2=20,410$, $p=0.000$; $\chi^2=16,634$, $p=0.002$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçları aşağıda Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Araştırma Grubunun Ben Merkezli Kaygılar ve Öğrenci Merkezli Kaygılar Alt Boyutu Puanlarının Branş Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyut	Değişken	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p	Fark
Ben Merkezli Kaygılar	İlköğretim Matematik (1)	36	49,96	1798,50	631,500	,026*	1-4 1-3 1-5 2-4 2-5 4-5
	PDR (3)	49	36,55	1791,00			
	İlköğretim Matematik (1)	36	22,42	807,00	141,000	,000*	
	Sınıf Öğretmenliği (4)	19	38,58	733,00			
	İlköğretim Matematik (1)	36	20,11	724,00	58,000	,000*	
	Sosyal Bilgiler (5)	20	43,60	872,00			
	Okul Öncesi (2)	20	13,73	274,50	64,500	,000*	
	Sınıf Öğretmenliği (4)	19	26,61	505,50			
	Okul Öncesi (2)	20	11,80,	236,00	26,000	,000*	
	Sosyal Bilgiler (5)	20	29,20	584,00			
Sınıf Öğretmenliği (4)	19	12,92	245,50	55,500	,000*		
Sosyal Bilgiler (5)	20	26,73	534,50				
Öğrenci Merkezli Kaygılar	İlköğretim Matematik (1)	36	50,83	1830,00	600,00	,012*	1-3 2-5 3-5
	PDR (3)	49	37,24	1825,00			
	Okul Öncesi (2)	20	16,20	324,00	114,000	,020*	
	Sosyal Bilgiler (5)	20	24,80	496,00			
	PDR (3)	49	30,16	1478,00	253,000	,002*	
Sosyal Bilgiler (5)	20	46,85	937,00				

P<.05

Tablo 11’de öğretmen adaylarının ben merkezli kaygılar alt boyutunda görüşlerine bakıldığında, ilköğretim matematik branşında olan öğretmen adayları ile sınıf öğretmenliği ($U=141,000$, $p<,05$) ve PDR ($U=631,500$, $p<,05$) ve sosyal bilgiler öğretmenliği ($U=58,000$, $p<,05$) branşları; okul öncesi ile sınıf öğretmenliği ($U=26,000$, $p<,05$) ve sosyal bilgiler öğretmenliği ($U=58,000$, $p<,05$); sınıf öğretmenliği ile sosyal bilgiler öğretmenliği ($U=55,500$, $p<,05$) branşları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının öğrenci merkezli kaygılar alt boyutunda görüşlerine bakıldığında, ilköğretim matematik ile PDR ($U=600,00$, $p<,05$), okulöncesi ile sosyal bilgiler öğretmenliği ($U=114,000$, $p<,05$), PDR ile sosyal bilgiler öğretmenliği ($U=253,000$, $p<,05$) branşları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının branş değişkenine göre “Görev Merkezli Kaygı” düzeylerinin karşılaştırılması Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 12. Araştırma Grubunun Görev Merkezli Kaygılar Alt Boyutu Puanlarının Branş Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Alt Boyut	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
Görev	Gruplararası	1557.694	4			
Merkezli	Gruplarıçi	9089.243	139	389.424	5.955	.000*
Kaygılar	Toplam	10646.937	143	65.39		

P<.05

Tablo 12’de öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri branşlara göre, mesleki kaygılarının “Görev Merkezli Kaygılar” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($F= 5.955$, $p= 0.000$). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla çoklu karşılaştırma tekniklerinden Benferroni testi yapılmıştır. Buna ilişkin sonuçlar Tablo 13’te verilmektedir:

Tablo 13. Araştırma Grubunun Görev Merkezli Kaygılar Alt Boyutu Puanlarının Branş Değişkenine Göre Benferroni Testi Sonuçları

Değişken Branş	N	\bar{X}	F	p	Fark
İlköğretim Matematik (1)	36	40.67			
Okul Öncesi (2)	20	37.10			1-3
PDR (3)	49	35.20	5.955	0.000*	2-5
Sınıf Öğretmenliği (4)	19	38.74			3-5
Sosyal Bilgiler (5)	20	44.90			

P<.05

Tablo 13’te “Görev Merkezli Kaygılar” alt boyutunda, ilköğretim matematik öğretmenliğindeki öğrencilerin ($\bar{X}= 40.67$), PDR bölümündeki öğrencilere ($\bar{X}= 35.20$) göre; okul öncesi öğretmenliği ($\bar{X}= 37.10$) ve PDR bölümündeki öğrencilerin ($\bar{X}= 35.20$), sosyal bilgiler öğretmenliği bölümündeki öğrencilere ($\bar{X}= 44.90$) göre görev merkezli kaygılarının anlamlı düzeyde düşük olduğu görülmüştür.

4. Tartışma ve Sonuçlar

Araştırma sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin orta düzeyde olduğu görülmüştür. Öğretmen adaylarının ben merkezli kaygılarının görev ve öğrenci merkezli kaygılara göre daha yüksek düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Sonuçlar, Bozdam (2008), Bozdam ve Taşgın (2011), Serin, Güneş ve Değirmenci (2015)'nin araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Bu araştırmacıların da öğretmen adaylarının mesleki kaygıları ile ilgili araştırmalarında, eğitim fakültesi öğrencilerinde mesleki kaygı seviyesi orta düzeyde gözlemlenmiştir. Köse (2006) ve Dilmaç (2010)'ın öğretmen adaylarıyla yaptıkları araştırmalarda ise, mesleki kaygı seviyelerinin düşük düzeyde olduğu saptanmıştır. Bu araştırmanın sonucuyla farklılık göstermektedir.

Öğretmen adaylarının mesleki kaygıları cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermemektedir. Yani hem erkek hem de kadın öğretmenler orta düzeyde kaygı yaşamaktadırlar. Bayanların günümüzde iş hayatında erkeklerle eşit seviyede rol almaları ve rol model olmaları mesleki kaygılarının azalmasına neden olabilir. Sonuçlar, Ghaith ve Shaaban (2009), Yıldırım (2011), Atmaca (2013) ve Şen (2016)'in araştırmalarıyla benzerlik göstermektedir. Saban, Korkmaz ve Akbaşlı (2004) ve Akgün, Gönen ve Aydın (2007)'in yaptıkları çalışmalarda bütün alt boyutlarda kadınların mesleki kaygı düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Uygun, Avaroğulları ve Oran (2016) ve Çelik (2017)'in yaptıkları çalışmalarda ise, erkeklerin mesleki kaygı düzeylerinin kadınlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Sonuçlar bu araştırmalarla örtüşmemektedir.

Öğretmen adaylarının kaygı düzeylerinin “Ben Merkezli Kaygılar” ve “Görev Merkezli Kaygılar” alt boyutlarında yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı ancak “Öğrenci Merkezli Kaygılar” alt boyutunda farklılaşmadığı anlaşılmaktadır. Her üç alt boyutta yaş büyüdükçe kaygı düzeyinin arttığı söylenebilir. Yaş arttıkça kaygı seviyesinin artmasına meslek hayatına başlangıcın yaklaşması neden olabilir. Bozdam (2008), Dursun ve Karagün (2012) ve Çelik (2017)'in yaptıkları araştırmalarda ise, “Ben Merkezli Kaygılar” alt boyutunda yaş arttıkça mesleki kaygı seviyesinin azaldığı belirlenmiştir. Bu araştırmanın sonuçlarıyla farklılık göstermektedir.

Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin sınıf seviyesi değişkenine göre, tüm alt boyutlarda farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Önemli bir sonuç, son sınıf öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerinin 3. sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğudur. Saban, Korkmaz ve Akbaşlı (2004), Yıldırım (2011) ve Atmaca (2013)'nin çalışmalarında, “Ben Merkezli Kaygılar” alt boyutunda son sınıf öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerinin daha düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri tüm alt boyutlarda branş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri tüm alt boyutlarda diğer branşlara göre daha yüksek çıkmıştır. Psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin tüm alt boyutlarda diğer branşlara göre daha düşük seviyede olduğu tespit edilmiştir. Saban, Korkmaz ve Akbaşlı (2004)'nin yaptıkları araştırmada, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin bütün alt boyutlarda mesleki kaygı düzeylerinin sınıf, fen bilgisi ve matematik öğretmenliği bölümünde

okuyan öğretmen adaylarına göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Akgün, Gönen ve Aydın (2007)'ın yaptıkları çalışmada ise branş değişkeni ile mesleki kaygı düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tüm alt boyutlarda PDR ve okul öncesi öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının diğer branşlara göre kaygı seviyelerinin düşük olmasının sebebi, MEB'in bu alanlarda diğerlerine göre daha çok ataması gösterilebilir. Ayrıca bu alanlarda çalışan öğretmenlerin meslek hayatlarında ders anlatma yükümlülüklerinin azlığı ve bu alanlarda öğrencileri merkezi sınavlara hazırlama gibi sorumlulukların olmaması kaygılarının düşüklüğünün bir sebebi olabilir.

Bu sonuçlara dayalı olarak öğretmen adaylarının kaygılarının azaltılması yönünde tedbirler alınabilir. Eğitim fakültelerine bir sınırlama getirilerek daha az sayıda ve nitelikli öğretmen yetiştirilmesi ve mezunlarının tamamına yakının atanması bu kaygıları azaltacaktır.

Kaynaklar

- Akgün, A., Gönen, S., & Aydın, M. (2007). İlköğretim fen ve matematik öğretmenliği öğrencilerinin kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), 283-299.
- Atkinson, R., Atkinson, R., Smith, E., & Bem, D. (2006). *Psikolojiye giriş* (3. baskı). (Çev. Y. Alogan). Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Atmaca, H. (2013). Almanca, Fransızca ve İngilizce öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygıları. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(10), 67-76.
- Bozdam, A. (2008). *Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* (yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Bozdam, A., & Taşgın, Ö. (2011). Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13(1), 44-53.
- Cabı, E., & Yalçınalp, S. (2013). Öğretmen adaylarına yönelik mesleki kaygı ölçeği (MKÖ): geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 85-96.
- Calvin, S. (1999). *Freudyen psikolojiye giriş* (1. baskı). (Çev. E. Devrim). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Cüceloğlu, D. (2006). *İnsan ve davranışı* (15. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çakmak, Ö., & Hevedanlı, M. (2005). Eğitim ve fen-edebiyat fakülteleri biyoloji bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 115-127.

- Çelik, M. (2017). *Türkçe öğretmeni adaylarının kişilik özellikleri ve mesleki kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Dağ, İ. (1999). Psikolojinin ışığında kaygı. *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, 6, 167-174.
- Develi, E. (2006). *Konya'da ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin sürekli kaygı durumlarının incelenmesi* (yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Dilmaç, O. (2010). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 24, 49-65.
- Doğan, T., & Çoban, A. E. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34(153), 157-168.
- Dursun, S., & Karagün, E. (2012). Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 93-112.
- Erkan, Z. (2009). Sınav kaygısını azaltmaya dönük bir grup rehberliği programı. (Ed: S. Erkan, A. Kaya), *Grupla Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programları* (2. b., s. 395-406). Ankara: Pegem Akademi.
- Fuller, F. (1969). Concerns of teachers: a developmental conceptualization. *American Educational Research Association*, 6, 207-226.
- Ghaith, G., & Shaaban, K. (1999). The relationship between perceptions of teaching concerns, teacher efficacy, and selected teacher characteristics. *Teaching and Teacher Education*, 15, 487-496.
- Goh, P., & Matthews, B. (2011). Listening to the concerns of student teachers in Malaysia during teaching practice. *Australian Journal of Teacher Education*, 36(3), 12-23.
- Horney, K. (2007). *Çağımızın nevrotik kişiliği* (5. baskı). (Çev. S. Budak). İstanbul: Öteki Yayınevi.
- Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayıncılık
- Kayri, M. (2009). Araştırmalarda gruplar arası farkın belirlenmesine yönelik çoklu karşılaştırma (post-hoc) teknikleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 51-64.
- Köse, H. S. (2006). Müzik öğretmeni adaylarının mesleki kaygıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 80-89.
- Ralph, E. (2004). Interns' and cooperating teachers' concerns during the extended practicum. *Alberta Journal of Educational Research*, 50(4), 411-429.
- Saban, A., Korkmaz, İ., & Akbaşlı, S. (2004). Öğretmen adaylarının mesleki kaygıları. *Eurasian Journal of Educational Research*, 198-209.
- Semerci, N., & Semerci, Ç. (2004). Türkiye'de öğretmenlik tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 137-146.

- Serin, M. K., Güneş, A. M., & Değirmenci, H. (2015). Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile mesleğe yönelik kaygı düzeyleri arasındaki ilişki. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 21-34.
- Spielberger, C., & Reheiser, E. (2009). Assessment of emotions: anxiety, anger, depression, and curiosity. *Applied Psychology: Health and Well-Being*, 1(3), 271-302.
- Şen, S. N. (2016). *Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri, empati kurma becerileri ve mesleki kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Taşgın, Ö. (2006). Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), 679-686.
- TDK (2019). Korku. <https://sozluk.gov.tr/> Erişim tarihi: 13.12.2019.
- Türkdoğan, S. C. (2014). *Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörlere göre mesleki kaygıları*. (yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Uygun, K., Avaroğulları, M., & Oran, M. (2016). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin incelenmesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 417-436.
- Ünaldı, Ü. E., & Alaz, A. (2008). Coğrafya öğretmenliğinde okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*(26), 1-13.
- Yıldırım, A. (2011). *Sınıf öğretmeni adaylarının mesleki öz-yeterlik algıları ile mesleki kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

EXTENDED ABSTRACT

Purpose

The aim of this study is to determine the levels of professional anxiety and the effects of various variables on professional anxiety levels. This study is thought to contribute to the studies related to the reduction of occupational anxiety levels of pre-service teachers.

Method

This research, which was conducted to determine the levels of professional anxiety of pre-service teachers, was conducted with the general screening model, which is one of the screening models. The study group of the study consisted of 144 pre-service teachers in 3rd and 4th grade at Giresun University Faculty of Education in 2017-2018 academic year. In order to collect data, "Teacher Trainee Anxiety Scale" was used to determine the levels of professional anxiety of pre-service teachers. The data were analyzed with SPSS 20 program and the level of

significance was accepted as .05. While analyzing the survey data; percentage, arithmetic mean, frequency, standard deviation, t-test, ANOVA, Tukey test, Mann-Whitney U test, Kruskal-Wallis H test statistical techniques were used. The scale used in the study consists of three sub-dimensions. The Cronbach's alpha coefficients were calculated that person-centered concerns were .912, task-centered concerns were .854, student-centered concerns were .928, and the entire scale was .957. The vehicle is considered to be reliable.

Findings

According to the data of the study, it was seen that the pre-service teachers' occupational anxiety levels were moderate. It was found that teacher-centered anxiety of teacher candidates was higher than task and student-centered anxiety. There was no significant difference in the professional anxiety of teacher candidates according to gender variable. The pre-service teachers' individual and task-centered concerns differ according to the variable. The level of occupational anxiety of fourth grade students is higher than other grades. Trainee anxiety levels of teacher candidates vary according to the branch variable. The levels of occupational anxiety of the pre-service teachers studying in the Social Studies Education department are higher than the others.

Discussion

The level of occupational anxiety of pre-service teachers is moderate. The findings are similar to those of Bozdam and Serin, Güneş and Değirmenci (2015), and findings differ from those of Köse and Dilmaç (2010). Pre-service teachers' professional concerns do not differ according to gender variable. The findings are similar to those of Ghaith and Shaaban, (2009) and Yıldırım (2011). In the study of Saban, Korkmaz and Akbaşlı (200), women's occupational anxiety levels were higher than men. In the study of Çelik (2017), men's occupational anxiety levels were higher than that of women. Person-centered, task-centered and student-centered professional concerns increase with age. In the studies of Bozdam, Dursun and Karagün and Çelik (2017), person-centered occupational anxiety decreases with age. The level of occupational anxiety of fourth grade students is higher than third grade students. In the studies of Yıldırım (2011) and Atmaca (2013), self-centered professional concerns are low. Vocational anxiety levels of the pre-service teachers of Social Studies Education department are higher than other branches. The level of occupational anxiety of the pre-service teachers of the Department of Psychological Counseling and Guidance Teaching is lower than the other branches. Findings are not consistent with the findings of Saban, Korkmaz and Akbaşlı (2004). Akgün, Gönen and Aydın (2007) found no significant relationship between branch variable and occupational anxiety level.

Conclusion and Suggestions

According to the results of the research, pre-service teachers have moderate professional anxiety. Pre-service teachers' occupational anxiety level does not change according to their gender. It was concluded that occupational anxiety differed according to age, class and department variables. Recommendations for reducing the level of occupational anxiety are as follows:

Employment can be increased by providing continuity of teacher appointments. The number of graduating teachers can be reduced by limiting education faculties. Efforts can be made to increase the quality of teachers. Larger sample studies can be conducted. Studies related to intern teachers may be included.